

| VRBÁTKY | DUBANY | ŠTĚTOVICE |

Triangl

www.vrbatky.cz

25
2023

Raisingerovi, Štětovice

Slovo úvodem

Vážení přátelé, vážení čtenáři,

v rukou máte nové číslo obecního časopisu Triangl. Tentokrát s pořadovým číslem 25. Ano, je to už čtvrt století co se k Vám vždy ke konci roku dostává další číslo tohoto časopisu.

Když zásluhou pana ředitele školy Mgr. Dohnala vyšlo první číslo, ještě v minulém století, vlastně tisíciletí, bylo v úvodním článku přání, aby časopis byl čtivý, zajímavý a svěží. Snad se to po celou dobu jeho existence alespoň trochu dařilo. Abychom si dnes připomněli, proč název časopisu je Triangl, citujme z úvodního článku prvního čísla: „Tvar a použití hudebního nástroje stejného jména má řadu podobností se životem v našich obcích. Má tři strany, kdy jedna bez druhé mnoho nedokáže. Někdy se mezi nimi ozve ostrý tón, ale výsledkem musí být vždy harmonický souzvuk. A navíc – přáli bychom si, aby hlas tohoto časopisu, který bude vycházet jedenkrát ročně v prosinci, byl tak jasný a čistý, jako hlas skutečného trianglu.“

Za celé roky existence časopisu se měnil nejenom jeho obsah a vzhled, ale měnila se i jeho redakční rada. Čtyři či pět nadšených dobrovolníků se vždy snažilo „vyrobit“ další

číslo. Bohužel někteří členové nám odešli, někteří ukončili z různých osobních důvodů spolupráci na jeho tvorbě. Bylo proto potřeba redakční radu doplnit a obměnit.

Oslovili jsme několik známých, několik spoluobčanů s prosbou o spolupráci. Bylo by škoda, aby číslo 25 bylo číslem posledním. Nakonec se nám podařilo aspoň částečně problém vyřešit. Do redakce přišli noví členové plni optimismu a odhodlání. Snad to je na letošním čísle vidět. Přesto se zde obracíme na Vás, naše čtenáře. Kdo z Vás je ochoten spolupodílet se na tvorbě časopisu, kdo chcete, aby vyšla i další jeho čísla, prosíme, přihlaste se na obecním úřadu k možné spolupráci. Rádi se s Vámi setkáme. Tolik naše prosba.

Záměrem zakladatele časopisu bylo, opět citujeme: „aby jásavý tón Trianglu oznamoval, že se přiblížily nejkrásnější svátky v roce“. Do těchto svátků Vám přejeme hodně zdraví, štěstí a pohody.

- redakce -

Slovo starostky

Milí čtenáři Trianglu, spoluobčané, sousedi a kamarádi, přiblížil se konec letošního roku. To je čas, kdy se do Vašich domácností dostává další vydání obecního časopisu Triangl. Dovolte mi malé ohlédnutí za událostmi pomalu končícího roku. Ráda bych zrekapitulovala, co se letos v našich obcích událo, a také to, co se připravuje v následujícím roce.

Hned začátek letošního roku nás pořádně prověřil, došlo k vyhoření a zničení budovy hasičské zbrojnice ve Vrbátkách. Příčinu požáru vyšetřovatelé Hasičského záchranného sboru určili jako závadu na elektroinstalaci. Obec přišla o velkou část technického vybavení, v budově byla uskladněna obecní technika na údržbu veřejného prostranství. A protože Murphyho zákony schválnosti opravdu fungují, krátce na to začalo sněžit

a my jsme neměli techniku, kterou bychom zajistili úklid sněhu z chodníků. Požádala jsem občany prostřednictvím obecního rozhlasu o pomoc s úklidem sněhu a ještě jednou děkuji za Vaši pomoc a ochotu.

V souvislosti s požárem jsme nechali provést revizi pojistné smlouvy na obecní majetek a prověřili výši pojistných hodnot u jednotlivých budov. Pojistné částky jsme navýšili tak, aby odpovídaly současným cenám nemovitostí. Na vyhořelé budově byla provedena kompletní rekonstrukce a budova je již plně funkční.

A teď k akcím, které se v letošním roce prováděly. Byla dokončena stavba stezky z Vrbátek na Margelík. Tato stezka

Vydavatel: Obec Vrbátky / IČO 00288934

Datum vydání: prosinec 2023

Redakce: Pavel Novotný, Iveta Rohovská, Jana Tajovská, Jiří Voithl

Korektury: Helena Švancarová

Grafická úprava: Milan Matoušek

Tisk: TRIFOX, s. r. o.

Vydavatel nenese odpovědnost za údaje a názory autorů jednotlivých článků. Redakce si vyhrazuje právo na drobné stylistické úpravy textu.

Triangl, 25. ročník, 2023

Triangl

významně přispěla k bezpečnému přechodu chodců z Vrbátek do Duban. V Dubanech stezka navazuje na nově vybudovaný chodník, včetně veřejného osvětlení. Byly doplněny hrací prvky na dětských hřištích a na základě požadavků občanů byly ve všech třech místních částech na hřištích instalované basketbalové koše. Podařilo se po stavebních úpravách budovy školy ve Štětovicích otevřít další třídu mateřské školy. Současně s tím proběhla výměna střešní krytiny. Kromě toho se prováděly drobnější akce, jako například stavba plotu u sokolovny v Dubanech, který byl v havarijním stavu.

To byly projekty, které se realizovaly a jsou ukončené. Pak jsou akce, které se projektově připravují a jejichž realizace zatím neproběhla. Mezi ně patří instalace fotovoltaických panelů na střechy tří obecních budov. O této problematice se více dočtete v samostatném článku. Zpracovává se projekt na rekonstrukci hřbitova a přilehlého parku v Dubanech. U rekonstrukce hřbitova, která je bezesporu velmi lidsky citlivá, nám nejvíce času zabralo vybrat vhodnou skladbu materiálu středového chodníku. V přilehlém parku je plánováno vybudování odpočinkového klidného místa. Pokud zastupitelstvo schválí realizaci, jsem připravena s každým nájemcem jednotlivých hrobových míst jednat a vysvětlit, jak rekonstrukce bude probíhat. Inspirací pro nás byla podoba hřbitova v nedalekých Olšanech, projekt zpracovával stejný architekt. Na vlastní realizaci se také pokusíme získat dotaci. Ve Štětovicích u točny se nám podařilo koupit pozemek, kde plánujeme postavit hasičskou zbrojnici. Přípravy na studii a následně projekt stavby se již rozběhly, nyní ladíme s našimi i profesionálními hasiči podobu stavby. Rozhodně nechceme stavět žádnou nevzhlednou halu, ale budeme citlivě respektovat ráz vesnice. Již několik let, přesněji řečeno několik volebních období, se připravuje stavba biocentra – rybníka ve Vrbátkách. Konečně byl otevřen vhodný dotační program. My jsme do něj náš projekt přihlásili a požádali jsme o dotaci. Nyní čekáme na vyjádření dotačního orgánu. Je zpracován projekt a vydáno stavební povolení na stavbu chodníku ve Vrbátkách od staré pošty po pravé straně směrem na Prostějov. Na realizaci této akce se také pokusíme

získat dotaci, žádost již byla podána. Je zpracována studie na přístavbu sokolovny, kde jsou nevyhovující a nedostatečné prostory pro jídelnu a školní družinu. V příštím roce budeme soutěžit zpracovatele projektové dokumentace.

Nápadů na to, co by se mohlo zlepšit nebo vybudovat je opravdu mnoho. Ve fázi úvah je například vybudování polozapuštěných kontejnerů, které by naheadili nevzhledné seskupení kontejnerů na tříděný odpad, stojící v současné době na několika místech v našich obcích.

Často se mě ptáte, jak jsem si zvykla na starostování a na práci starostky. Upřímně řečeno, práce starosty obce je z velké části suchá úředničina. Vzhledem k tomu, že jsem přišla ze státního sektoru, mě až tak moc věcí nezaskočilo. Jsou ale věci, na které si nezvyknu nikdy. Třeba na to, že ráno cestou do školy přijdou děti a přinesou zoufale mňoukající živé kotě, které právě vytáhly z popelnice. Nebo na to, že po víkendu je v obci vyvráceno a poničeno několik dopravních značek. Pak jsou věci, které souvisí s přebujelou byrokracií v našem státě. Jeden příklad za všechny. Na podání dotace na stavbu nového chodníku o délce 120 metrů poskytovatel dotace požaduje od obce zpracovat klimatickou studii. Nemá cenu bádát nad tím, proč je to ke stavbě chodníku potřeba. Pokud chceme jako obec dotaci, studii musíme nechat zpracovat. No a nejtěžší věci na řešení jsou ty, které se odvíjí od ne vždy dobrých sousedských vztahů. To je na té práci pro mě zatím nejsložitější.

Ráda bych touto cestou poděkovala členům zastupitelstva za jejich práci. Těší mě, že fungujeme společně jako skupina lidí, kterým záleží na místě, kde se všichni cítíme doma, a na věcech při správě obce se dokážeme dohodnout.

Dá se říct, že naše spolupráce kopíruje názvy volebních uskupení, za která jsme kandidovali. To znamená, že Táhneme za jeden provaz, chováme se k sobě jako Sousedé, vždyť koneckonců Žijeme tady spolu.

Chtěla bych Vám všem popřát klidný konec letošního roku, krásný adventní čas a do roku 2024 jen samé nej, především pevné zdraví.

Těším se na setkání s Vámi při obecních akcích v roce 2024

Hana Kulhajová, starostka obce

Předtím a nyní

Stezka Vrbátky – Margelík

Sběrný dvůr

Hřiště – loď

Školka Štětovice

Plot za sokolovnou

Hřiště za sokolovnou – čištění

Osobnost obce

V každém čísle Trianglu Vás seznamujeme s někým, kdo se pozitivně zapsal do historie našich obcí. V letošním „výročním“ čísle Vám chceme připomenout člověka, kterého velká část z Vás určitě dobře zná a který je po dlouhá léta nedílnou součástí veřejného života.

Je jím bývalý dlouholetý starosta pan František Dostál. Významná a výjimečná osobnost posledních desetiletí. S panem Dostálem jsme se sešli a popovídali si. Z příjemného posezení vzniknul tento článek.

Pan Dostál je rodák z Duban. V Dubanech a ve Vrbátkách chodil do základní školy. Vzpomíná na školní sportování za ředitele pana Rampoucha a učitelů Zbořila a Štěpánka. Nejraději měl házenou. Se svými spolužáky se často účastnil i okresních Sportovních her mládeže. Zde reprezentovali naši školu. V Dubanech pak, jako člen Sokola, pod vedením trenéra Nakládala hrával českou házenou. Tu hrál od žáků až po muže. S házenou skončil až ve svých 50 letech.

Po ukončení základní školy byl přemlouván, aby dál studoval. On chtěl ale do učení. Vyučil se zámečnickem. Svoji zámečnickou dílnu má v provozu dodnes. Jako na dobrou životní zkušenost vzpomíná na roční práci v dole VOKD v Karviné. Když se vrátil z Karviné, oženil se, má dva syny. Později si studium, na jemný nátlak své maminky, rozmyslel a už jako ženáč vystudoval Střední průmyslovou strojnickou školu v Olomouci.

O dění v obci se zajímal už od mládí. Ze začátku chodil se svým tátou na brigády. Například na rekonstrukci školy a podobně. Později byl navržen do občanského výboru. A zde měl ještě větší možnost zasazovat se o rozvoj Duban. Vzpomínal třeba na spoustu práce při přestavbě sokolovny a při dalších akcích.

Po revoluci za ním přicházeli sousedé a kamarádi a přemlouvali ho, aby kandidoval v prvních volbách. Bylo to zrovna v době, kdy spravoval celý dům a kdy mu zemřel táta. Ale i přes to do voleb šel. Nakonec byl zvolen nejen do zastupitelstva, ale i jako starosta obce. To bylo v roce 1991.

Pan Dostál se rozpovídal o svých počátcích ve funkci starosty. Všechno bylo nové a neznámé. Ale do práce se pustil

s nadšením a zaujetím pro věc. Výhodou bylo, že v té době pracoval v Sigmě Lutín, kde měl na starosti investiční akce, takže byl v této oblasti docela dost v obraze. Další výhodou bylo, že, na rozdíl od spousty ostatních obcí, si na obecním úřadu ponechal stávající úřednice. Zkušenosti paní Slezákové a hlavně znalost účetnictví paní Daňkové mu velmi pomohly. Hned v letech 1991 až 93 se udělal vodovod a plynofikace ve všech našich obcích. V roce 1996 se ve Štětovicích vybudovala už část splaškové kanalizace a nová silnice na návsí. Kolem roku 1996 se snažil, a s velkým přispěním paní Hudcové se nakonec i podařilo, vyhlásit faru v Dubanech jako památkově chráněný objekt. Na faře se pak v roce 2002 opravovala střecha a to pod přísným dohledem památkářů. Na část střechy se dokonce podařilo sehnat peníze z havarijního fondu okresního úřadu. Zde chce poděkovat především panu Ing. Obšilovi.

Největší akcí byla stavba splaškové kanalizace včetně čističky odpadních vod, která začala po složitých přípravách v únoru 2002. Práce byly ukončeny a provoz zahájen v roce 2004. Pak následovalo postupné napojování domácností. Další rok se opravily silnice přes Vrbátky a Dubany. Je pyšný, že jsme byli první obcí na okrese Prostějov, která měla hotové všechny inženýrské sítě. Jak říká, vše co mělo být v zemi, v zemi je. Za velkou chybu pan Dostál považuje zrušení okresů. Zde byli odborníci, kteří byli blízko obcím a znali jejich problematiku. Starostou byl pan Dostál čtyři volební období. Dodnes je aktivní v obecním zastupitelstvu.

Za zmínku také stojí to, že od roku 1969 do konce roku 1990 byl knihovníkem v dubanské knihovně. Zaujalo nás, když pan Dostál vzpomínal na vznik prvního čísla Trianglu. Název časopisu vlastně vybraly děti ve školní anketě. Zavzpomínal, jak s panem ředitelem Dohnalem jeli do tiskárny s prvním číslem časopisu.

Na závěr rozhovoru nás pan Dostál poprosil, abychom jeho jménem popřáli všem čtenářům hodně zdraví, spokojenosti a pohody. Rádi tak děláme. Také my přejeme Panu Dostálovi hlavně pevné zdraví a vše nejlepší do dalších let. Zkušenosti pana Dostála budou jeho nástupcům vždy velmi cenné.

- redakce -

Plánované kulturní akce na začátek roku 2024:

■ 13. 1. Školní ples	■ 16.3. Dětský maškarní ples a večer Šibřinky
■ 27. 1. Sokolský ples	■ 24.3. Vynášení Morany ve Štětovicích
■ 10. 2. Masopustní vodění medvěda	■ 5.4. Cimbálová muzika v Dubanech
■ 17. 2. Obecní ples	

Bližší informace naleznete na www.vrbatky.cz nebo na www.facebook.com/kkvrbatky

Pět generací krejčích

Hned na začátku Duban, když jdeme po cyklostezce z Vrátěk, stojí po pravé straně krásně udržovaný rohový domek s číslem popisným 91. Přes léto domek zdobí předzahrádka plná květin a podle ročních období se mění výzdoba truhlíků v oknech. Původní majitelé domku by jistě měli radost, kdyby viděli, jak je domek opečovávaný. Nevím, jestli lidé, kteří dnes v domku bydlí, ví, že zde bývalo krejčovství a toto řemeslo se dědilo z generace na generaci. Podařilo se mi najít starou fotografii, kde je vidět na domku cedule „Jan Rožek – Krejčí“. Před domkem stojí rodina pana Rožka. Snímek není datován, jen odhaduji, že se jedná o dobu kolem roku 1910.

První generací krejčích, provozující v domku tuto živnost, byl Jan Rožek narozený 19. 4. 1862. Dochovala se jeho pracovní knížka. Pro zajímavost zde cituji vyjádření mistra, jak byl s tovaryšem spokojený „Já níže napsaný tímto vyznávám, že Jan Rožek byl u mě v práci od 24. 4. až do 26. 10. 1879, kdež se po celý ten čas pilně a věrně, jak se na dobrého tovaryše sluší, zachoval.“

Krejčovské řemeslo pak po svém otci převzal a provozoval ve stejném domě jeho syn také Jan Rožek narozený 9. 5. 1897. Uchoval se jeho výuční list, který se dříve nazýval „vysvědčení za vyučenou“, z roku 1921 a také jeho List tovaryšský „...podrobil se dne 25. 11. 1921 před společenstevní komisí zkušební zkoušce tovaryšské s prospěchem výborným, tak že za vyučeného řemeslu krejčovskému za tovaryše téhož řemesla prohlášen byl.“

Život Jana Rožka by vydal na román. Byl příslušníkem generace, která musela narukovat a bojovat v první světové válce. Když se zastavíte u pomníku padlých v Dubanech před školou, překvapí vás velký počet jmen. Jan Rožek měl obrovské štěstí, že se vrátil domů. Působil jako střelec 1. střeleckého pluku ruských legií (4. 4. 1917 – 2. 2. 1920). Za účast v bojích mu byl udělen válečný kříž a medaile za účast v bitvě u Zborova. Po návratu domů se oženil a provozoval krejčovství. S manželkou Julií vychovali dva syny. Během druhé světové války se účastnil aktivit partyzánského oddílu Porošina působícího na Drahanské vrchovině (15. 9. 1944 – 10. 5. 1945).

Po válce se snažil podnikání rozvíjet a investoval do vybavení dílny v Prostějově. Ještě v lednu 1948 uzavřel pojistnou smlouvu proti požáru na „výrobní konfekce se čtyřmi pomocnými silami včetně strojů a provozních místností v Prostějově“ v hodnotě 309 000 Kčs. Hned následující měsíc v únoru 1948 došlo ke státnímu převratu a pak už bylo všechno jinak. Žádost o přemístění sériové výroby z Duban do Prostějova byla ministerstvem průmyslu zamítnuta (17. 3. 1948). Místní akční výbor obrozené národní fronty se na své schůzi 1. 3. 1948 usnesl odvolat pana Jana Rožka ze všech funkcí MNV se zdůvodněním „Jako funkcionář MNV stavěl jste se proti projednání

zemědělských zákonů...ve svých rozhovorech jste šťval proti národním podnikům...“. Toto odvolání se vztahovalo i na funkci správce kina „Sokol“ v sokolovně v Dubanech. Pan Rožek byl nucen svoji živnost oficiálně ukončit (30. 11. 1949) a vstoupit do Oděvního družstva okresu plumlovského z. s. s r.o. v Plumlově (28. 3. 1950). Pan Jan Rožek zemřel 31. 5. 1982, krátce po svých 85tých narozeninách. Byl to velký vlastenec a hrdý příslušník Sokola. Jeho manželka Julie Rožková pak žila v domku sama a po její smrti byl domek prodán novým majitelům.

V krejčovském řemesle se vyučil i syn pana Rožka Zdeněk Rožek (narozen 13. 5. 1928). Neprovozoval však již živnost v Dubanech, ale působil jako mistr krejčovské výroby v národním podniku OP Prostějov. V krejčovské tradici pak pokračovala i dcera pana Zdeňka Rožka paní Jana Navrátilová a poté i její dcera paní Barbora Mazalová jako již pátá generace krejčích/švadlenek. Obě dámy mají sice stále doma šicí stroje, ale už jen pro příležitostné domácí šití.

Textilní průmysl nejen v České republice ale v celé Evropě ničí dovoz levného asijského textilu. Oblečení se stává tak levným, že se neupravuje ani neopravuje, velmi rychle se vyhazuje a nahrazuje novým. Těžko se vrátí doba, kdy domy zdobily vývěsní štíty s názvy živností jako krejčí, švec, kovář, kominík, hrnčíř, ale domy, ve kterých se tyto živnosti kdysi provozovaly, tady s námi stále jsou, tak proč si je spolu se zajímavými osudy jejich majitelů nepřipomenout.

Adéla Smékalová, vnučka pana Zdeňka Rožka

Šachová farma Vrbátky 2013–2023

Požádali jsme pana učitele Řezníčka, aby se pochlubil úspěchy zájmového kroužku dětských šachistů, který už několik let funguje pod záštitou naší školy.

V loňském čísle Trianglu jsme přislíbili, že letos čtenářům přiblížíme deset let života na Šachové farmě, který vedeme pod heslem HRAJEME ŠACHY – TEDY JSME. Jelikož se této královské hře věnujeme pro radost a s úsměvem na tváři, pokusíme se vás v tomto duchu provést i na stránkách Trianglu.

Na počátku byla škola v přírodě v červnu 2013 v hotelu Brans v Jeseníkách. Na snímku patrně okamžik, kdy Standu Nováka (v záklonu) něco napadlo. Že by zrod Šachové farmy?

Červen 2018: Přebor školy alias STANDA CUP. Držitelem trofeje se stal Jiří Mikulka. Standa Novák řešil dilema. Zúčastnit se? Nebo propůjčit trofeji jméno? Jak to dopadlo lze snadno dovodit.

Břetislav Štěpánek, držitel STANDA CUPu za rok 2019, 2020 a 2022, ikona Šachové farmy, nyní student CMG Prostějov.

Matyáš Buchta, současná jednička Šachové farmy, držitel STANDA CUPu v roce 2021 a 2023, spoluvítěz Šachového trianglu 2022 a MIKUL CUPu 2022.

MIKUL CUP.

Dvojitá trofej pro vítěze turnaje sourozeneckých dvojic pojmenovaná podle Jirky Mikulky. Turnaj se koná kolem sv. Mikuláše. Vítězi jsou David a Jan Giňovi a Matyáš a Mikuláš Buchtovi.

Od roku 2013 se pravidelně a úspěšně zúčastňujeme Prostějovské žákovské ligy, okresních i krajských přeborů. V únoru 2020 o nás dokonce vyšel článek pod názvem „Invaze z Vrbátek“.

Šachový triangl – trofej pro rodinný vícegenerační tým. Na snímku vítězové 1. ročníku z roku 2018: Vojtěch a Miroslav Hrbatovi. V roce 2023 zvítězila dvojice Matyáš a František Buchtovi (viz časopis Triangl 2022).

Nezastavil nás ani covid, který jsme strávili v on-line prostředí. Snímek je ze živého STANDA CUPu na podzim roku 2020.

Jsmo zapojeni do projektu Šachy do škol. V roce 2021 jsme v on-line soutěži získali ocenění jako nejaktivnější škola ČR.

Máme podporu nejenom od vedení školy, KPŠ, Obce, ale i od samotných rodin. Nejšachovější rodinou je rodina Chýškova, která v prostorách svého domu letos uspořádala již 2. ročník CHYŠCUPu. Snímek je z r. 2022.

Držitelkami trofeje pro nejlepší šachistku se staly Adéla Čáslavová (2022) a Barbora Stužková (2023). Obraz šachové bohyně Caissy namalovala a ŠF věnovala Ing. Pavla Dřímlová.

Standa Novák, Jirka Mikulka, Matyáš Buchta, Vojta Hrbata mají zdatné následovníky. Ve škole totiž běží výuka šachu jako metoda aktivního učení v rámci matematiky v 1. pololetí 1. ročníku. Od 2. pololetí mohou zájemci pokračovat v šachovém kroužku.

Zdá se, že i Standa může být po deseti letech života Šachové farmy spokojen.

Každý ohlas na tento článek bude zařazen do slosování o poukázku do mycí linky. Pište do 31. 12. 2023 na adresu p.reznicek@skolavrbatky.cz

Šachu zdar!

Pavel Řezníček, učitel ZŠ Vrbátky

Pár slov z mateřské školy

K 30. 9. 2023 se po více než roce příprav, za velké podpory obce Vrbátky, podařilo otevřít druhou třídu MŠ ve Štětovicích, Žabičky. Třída je kompletně zrekonstruovaná, krásná, laděná do zelené barvy. Paní učitelky třídu hezky připravily a sladily. Třída se budovala z důvodu nedostatku volných míst v MŠ. Avšak nebylo to tak jednoduché, jak se na první pohled zdálo. Do cesty vstoupila řada komplikací. Muselo být vybudováno nouzové schodiště, které vede ze zadní strany budovy na zahradu. Po dlouhém očekávání se třída otevřela. Jsme nesmírně vděční, že můžeme přijmout více dětí a snížit vysoký počet dětí ve třídách ve Vrbátkách.

Ke stálému pedagogickému sboru v mateřské škole přibyly dvě nové paní učitelky na plný úvazek a nový asistent pedagoga. Asistenti jsou pro nás učitele velkou pomocí, posilují kvalitu výchovně vzdělávacího procesu ve třídách. Celkem má tedy naše mateřská škola 3 asistenty pedagoga, 10 učitelek, 5 provozních pracovníků. Pro letošní školní rok máme zapsáno 109 dětí.

Vzhledem k tomu, že máme 38 dětí s povinnou předškolní docházkou, nemohly být všichni zařazeni do předškolní třídy Sluníček do Vrbátek. Musím však podotknout, že se nic nemění na kvalitě připravenosti dětí do 1. třídy. Všechny předškolní děti mají stejný program, i když jsou na jiném pracovišti. Společně se utužují vztahy, jezdíme na společné akce, jako např. na dopravní hřiště, do divadla. Na pedagogických poradách, které máme 1x v měsíci, se paní učitelky domlouvají, jak bude daný měsíc a spolupráce probíhat. Věřím, že to společně i takto zvládneme a užijeme si celý školní rok.

Velmi úzce probíhá i spolupráce se základní školou. Například edukační hodiny, které budoucí prvňáčky zavedou do lavic základní školy ještě dříve, než to celé začne doopravdy. Děti z MŠ Vrbátky také pravidelně navštěvují sportovní halu základní školy, kterou si velice oblíbily. Pohybové aktivity v předškolním věku jsou velice důležité pro zdraví a harmonický vývoj dítěte, měly by být zařazovány do každodenních činností v mateřských školách.

A co plánujeme do konce školního roku?

Děti budou pravidelně jezdit lyžovat v rámci lyžařské školy Rok s pohybem do Ski areálu Hlubočky. Kurz bude realizován v období leden–únor, dle sněhových podmínek. Začátek nového roku oslavíme společně příchodem Tří králů, jaro přivolaíme velikonočními dílničkami. V květnu nás čeká Olympiáda mateřských škol v Doloplazech, na které jsme byli letos poprvé a moc se nám to líbilo. Celý školní rok bude slavnostně zakončen tradičním pasováním předškoláků na školáky.

Čeká nás spousta akcí, zábavy, výletů, divadel a projektových dnů, které můžeme realizovat za podpory naší obce. Za to bychom rádi vedení obce poděkovali. Děti v naší mateřské škole mají bohatý program, který je rozvíjí po všech stránkách. Těšíme se na vše, co nás ještě tento školní rok čeká!

Za celou mateřskou školu bych vám chtěla popřát krásné prožití vánočních svátků a úspěšné vkročení do nového roku. Užijte si hezké a pohodové chvíle s vašimi blízkými.

Nikola Hanáková, zástupkyně ředitele pro MŠ

Co vše se v naší škole za patnáct let povedlo?

Letos v červenci to bylo patnáct let, co jsem nastoupil do funkce ředitele naší školy. Hned od začátku to bylo hodně zajímavé. První prázdniny jsem strávil studiem dokumentace školy a legislativních norem na staveništi, protože celá budova školy ve Vrbátkách se odvlhčovala tím nejlepším způsobem – podřezáním stěn. Všude byly hromady červeného cihlového prachu, který byl posléze vystřídán pytlí se sanační omítkou. Hned po prázdninách jsem měl krátce po sobě čtyři „návštěvy“. Postupně se u nás vystřídali inspektorát práce, Česká školní inspekce, krajská hygienická stanice a ještě kontrola na spisovou službu z okresního archivu. Pro mě jako pro nováčka to byla pěkná zkouška ohněm. Na druhou stranu mě to docela „obrnilo“, a proto jsem při dalších kontrolách byl klidnější.

Taky jsem si zvykl, že téměř každý rok se něco opravuje nebo „vylepšuje“. Za těch patnáct let jsme postupně, samozřejmě ve spolupráci a za významné pomoci obce a většinou s podporou z financí z evropských fondů, zrealizovali tyto akce:

- Oprava kuchyně – kompletní výměna elektroinstalace, vodovodů, odpadů, nová dlažba, omyvatelné stěny, nová digestoř...
- Znovuotevření druhé třídy MŠ ve Vrbátkách.
- Rozšíření kapacity MŠ v Dubanech a ve Štětovicích.
- Postupné zateplení všech budov v Dubanech, Štětovicích a Vrbátkách.
- Opravy střech včetně kompletní výměny krytiny na budovách ZŠ v Dubanech a ve Vrbátkách a na budově MŠ ve Štětovicích.
- Velká rekonstrukce počítačové a jazykové učebny, školní kuchyňky a výdejny školní jídelny v budově ZŠ ve Vrbátkách včetně částečné bezbariérovosti (celková dotace z regionálního operačního programu ve výši 4,5 milionů Kč).
- Kompletní výměna elektroinstalace a slaboproudého vedení ZŠ ve Vrbátkách, spojená se zkvalitněním datového připojení a zprovozněním školního rozhlasu.
- Postupné zvýšení kapacity ŠJ z 250 na 400 uvařených jídel.
- Navýšení kapacity školní družiny z 25 na 90 žáků.
- Otevření druhé třídy MŠ ve Štětovicích – celková hygienická kapacita MŠ tak vzrostla za patnáct let z původních 63 dětí na aktuálních 121 dětí.
- Přesto, že nová sportovní hala ve Vrbátkách nepatří ke škole, znamenalo její otevření vítaný impuls ke zkvalitnění výuky TV a rozšíření možností, jak mohou naši žáci trávit čas i po skončení vyučování (volejbalový kroužek, tréninky FBC Playmakers Prostějov).

- Díky evropským fondům jsme už v roce 2011 doplnili interaktivní tabule do všech tříd, v roce 2014 jsme získali, v době, kdy to nebyl běžný standard, notebooky pro všechny učitele, postupně zakoupili dvě mobilní učebny (40 NTB pro žáky).
- Z evropských fondů jsme od roku 2011 do 30. 6. 2023 získaly dotace na nadstandardní aktivity školy v celkové výši více než 5 mil. Kč.
- Aktuálně čerpáme dotaci na další aktivity školy do 31. 8. 2025 ve výši více než 2,2 mil. Kč.

Proč je ve Vrbátkách pořád dobře?

- Vedení obce – za patnáct let ve funkci se postupně vystřídali tři starostové. Musím říct, že všichni měli, stejně jako většina vedení obce, velmi pozitivní vztah ke škole a ten také v praxi prokazovali. Žádná z výše uvedených akcí by se nemohla uskutečnit bez velké podpory obce. Nebylo vždycky všechno „růžové“, ale nikdy se nestalo, že by opodstatněné požadavky ze strany školy byly vedením obce odmítnuty.
- Dobrý pracovní kolektiv – nemůže být všechno dokonalé, ale většinou si vycházíme vstříc. Učitelé mají zájem odvádět dobrou práci a předat dětem a žákům nejen trivialium, ale také slušné chování, toleranci, kladný vztah ke vzdělání a k sobě navzájem.
- Dobrá spolupráce se zástupci rodičů – spolupráce s klubem přátel naší školy je opravdu nadstandardní. Tak jako se vedení školy snaží vycházet vstříc rodičům, tak jsou rodiče vstřícní k nám. Všechny problémy se snažíme vyřešit v rámci pravidelných setkání třídních důvěrníků v termínech třídních schůzek. Daří se tak často předcházet případným nedorozuměním nebo stížnostem.
- Zpravidla nacházíme konstruktivní řešení vzniklých problémů s rodiči žáků. Snažíme se informovat rodiče o případných kázeňských a vzdělávacích problémech jejich dětí včas a pokud možno i s předstihem. Rodiče si zveme ke schůzkám i v případě, že se problémové chování neodehrává přímo ve škole. Důvodem je snaha o plnohodnotnou spolupráci školy a rodiny. Základem úspěšnosti naší práce je mimo jiné i jednotnost výchovného působení školy a rodiny. Samozřejmě jsme si vědomi, že od všech rodin nemůžeme očekávat plnou podporu, přesto nepřestáváme nabízet naši pomoc.
- No a na závěr jsem si záměrně nechal naše žáky. Samozřejmě ne proto, že by byli nejméně důležití. Právě naopak.

Přesto, že s dětmi a mládeží pracuji na různých pozicích už celkem více než 37 let, pořád mě to baví. I když to s našimi žáky není vždycky jednoduché, pořád vnímám rozdíl mezi žáky u nás a žáky na velkých školách ve městě. Určitě to souvisí i s přístupem jejich rodičů, kteří s námi většinou „táhnou za jeden provaz“.

Za těch 15 let se nám ve škole, ve spolupráci s rodiči, podařilo vychovat řadu výborných žáků, kteří nás úspěšně reprezentovali na nejrůznějších soutěžích, dosáhli výborných výsledků v „Národním testování“ společnosti SCIO nebo patřili mezi nejlepší v kraji v jednotné přijímací zkoušce. Stejně

rádi ale vzpomínáme na žáky, kteří třeba ve škole nebyli tak úspěšní, ale zdárně se začlenili do společnosti a žijí spokojeným rodinným životem.

To všechno mě utvrzuje v tom, že moje práce je smysuplná, důležitá a prospěšná, stejně jako práce mých kolegů. Svou prací výrazně ovlivňujeme životy mnoha mladých lidí, kterým chceme být oporou a snad i vzorem.

Dovolte mi, abych vám jménem svým i jménem všech zaměstnanců a žáků školy popřál klidné prožití Vánoc a spokojený nový rok.

Michal Vysloužil, ředitel školy

Sportovní hala

**Bolí vás záda? Chcete zlepšit kondici?
Chcete udělat něco pro zdraví?
Pak přijďte!**

Ve Vrbátkách již téměř 6 let funguje sportovní hala. Na kolektivní sporty je využívána nejen školou, ale v nemalé míře i místními a dojíždějícími florbalisty a volejbalisty z Přerova, Olomouce a Prostějova.

Možná ale ne všichni vědí, že ve sportovní hale si mohou zacvičit nejen sportovci, kteří chtějí zlepšit svoji kondici, nabrat svalovou hmotu či zhubnout, ale je možno ji využít i pro nesportovce či dokonce pro ty, kteří mají problémy s pohybovým aparátem. Správně vedené cvičení je možno cílit jako prevenci problémů a prevenci bolestí pohybového aparátu (zvláště zad) nebo je možno cvičení zaměřit jako následnou rehabilitaci.

Ti, kdo nemáte s cvičením zkušenosti, nemusíte mít strach. Cvičit u nás lze pod dohledem osobního trenéra. Vlastním akreditaci fitness instruktora, trenéra kulturistiky a absolvoval jsem kurz „Dosažení naturálního maxima“. Celkovému fitness

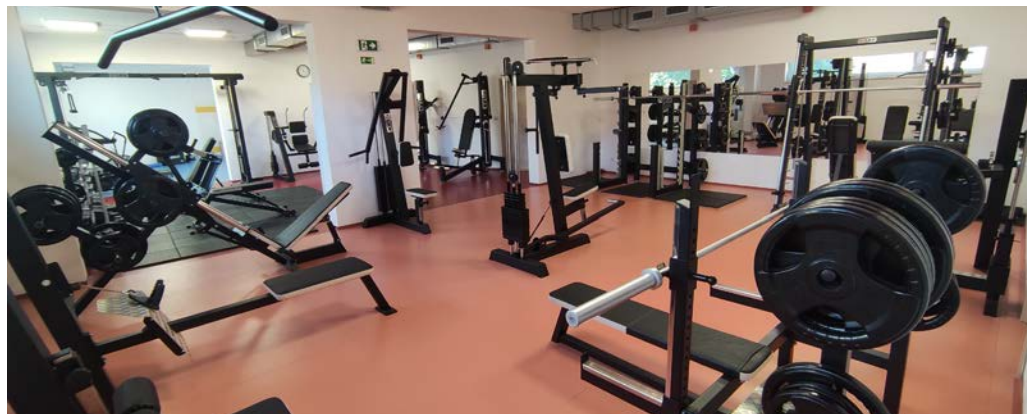
se věnuji 13 let a stále se vzdělávám v oblasti cvičebních metod, zdravého stravování, suplementace i nedovolených látek – dopingu. Mohu nabídnout sestavení tréninkového plánu i jídelníčku s výpočtem BMR bazálního metabolismu.

Zaměřuji se na rehabilitační cviky, které zařazují do osobních i kruhových lekcí s cílem dosáhnout zdravého držení těla a předcházet zkracování rozsahu pohybu, které je omezující a bolestivé. Tyto znalosti předávám zájemcům osobních lekcí a stálým návštěvníkům kruhových lekcí již třetím rokem. Je možno cvičit s vlastní vahou ve sportovním sále nebo v posilovně s převahou cviků na posilujících strojích, os a činek.

O prázdninách bych chtěl nabídnout pravidelné tréninky na workautových hřištích v obcích a nabídnout dětem v hale sportovní tréninky, které by byly zaměřeny na sportovní hry a posilování se zaměřením na správné techniky cviků.

Děkuji všem, co navštěvují sportovní halu, a přeji krásné prožití blížících se vánočních svátků, mnoho úspěchů a zdraví v novém roce.

Roman Samko, správce sportovní haly Vrbátky

Vrbátky – florbalová ves

Je to už více než tři roky od chvíle, kdy došlo k otevření nové sportovní haly ve Vrbátkách. Tehdy mnoho místních i přespolních zatleskalo: konečně máme pořádné zázemí, máme se kde vyblbnout a zapotit se! Mezi těmi, co tleskali nejhlasitěji, byli tehdy florbalisté. Ale světe div se, byli z Prostějova.

Prostějovští Playmakeři byli v předešlých letech tak trochu kočovníci. Klub s dvacetiletou historií, který v Olomouckém kraji patří k nejstarším, dlouho hledal stabilní zázemí. Místo, kde by mohl trénovat, jeho hráči se rozvíjet a růst. Neustále se tak hráči stěhovali. Až dorazili florbalisté do Vrbátek: krásná nová hala, sympatický a vstřícný správce, příjemné prostředí. Co víc si přát?

ZAJÍMAVOST: Na hřišti se často potkávají generace. I někteří dvanáctiletí hráči se na tréninku mohou setkat na hřišti dokonce i s muži – pro obě strany je z toho zajímavá zkušenost.

Vrbátky, florbalová ves

Jenže Playmakeři našli v obci mnohem víc, než se jim vůbec mohlo zdát: budoucnost. Už brzy do klubu začali přicházet místní hráči, na podzim 2019 totiž klub začal vážně uvažovat o znovuzaložení kategorie žáků. Tak se stalo a mezi prvními hráči byli právě kluci a holky z Vrbátek, Štětovic a Duban.

Vítězný pokřik po říjnovém turnaji mladších žáků, na kterém Playmakeři porazili všechny čtyři soupeře.

FBC Playmakers Prostějov

Rok založení	2000
Počet členů	109
Počet týmů	8
Nejmladší člen	4 roky
Nejstarší člen	44 let
Tréninky ve Vrbátkách	7x týdně
Věk	pro děti od 5 let
Nábor	probíhá celoročně (telefon 775 349 891)

Uplynuly čtyři roky. Klub se i díky Vrbátkám změnil k nepoznání. Z tehdy malých kluků jsou nyní pomalu dospělí, někteří stále prohání míček po palubovce. A z malé party několika nováčků jsou nyní desítky mladých hráčů a hráček.

Kdo z Vrbátek, Štětovic nebo Duban dnes přijde na trénink kterékoli mládežnické kategorie – snad s výjimkou dorostu – pozná na hřišti řadu známých tváří: své sousedy, kamarády, spolužáky. Vždyť 32 hráčů z celkového počtu 38 ve skupinách elévů a mladších žáků jsou právě místní „Vrbatčáci, Dubaňáci a Štětovičáci“. Ostatně, velkou většinu tréninků klub přesunul právě do Vrbátek. A tak se během pár let stala z Vrbátek vskutku florbalová ves.

Současnost Playmakerů

Nyní, z velké části i díky přesunu aktivit do Vrbátek, zažívají Playmakeři povedené období. „A“ tým, který získal nejen možnost pravidelně trénovat, ale také několik posil, dvakrát za sebou postoupil. Nyní hraje Regionální ligu mužů, nejvyšší regionální soutěž (ve fotbale srovnatelná s Krajským přeborem). Další dva týmy mužů se stále zkvalitňují, daří se v nich objevovat nové talenty i získávat do jejich řad staronové členy.

Daří se však hlavně právě prostějovsko-vrbátecké mládeži. Doby, kdy mladí Playmakeři platili za otloukánky, jsou pryč. Nyní jsou spíše nevyzpytatelnými soupeři s ostrou střelou a často i ostrými rameny (lokty). Na nejedné hale už zazněl vítězný řev naší florbalové bandy. A na mnoha ještě zazní. A že se občas prohraje? Jak říká jeden z nejmenovaných štětovičských hráčů: „Nejsme přece z cukru!“. Něco vydržíme. Já jen dodám, že i porážky ke sportu patří. Jen je důležité si na ně nezvyknout. Už nyní ale slaví Playmakeři jednu důležitou výhru – den, kdy jsem zjistil, že ve Vrbátkách se staví nová krásná hala, která by jednou mohla být jejich domovem.

Michal Sobecký, trenér florbalu

185. výročí narození P. Ondřeje Sedláčka, rodáka ze Štětovic

Závěrem listopadu letošního roku si připomínáme 185. výročí narození ř. k. kněze a dlouholetého faráře ve Vrahovicích P. Ondřeje Sedláčka (* 27. 11. 1838 Štětovice, † 16. 8. 1891 Vrahovice)

Ondřej spatřil světlo světa na č. p. 10 v rodině sedláka Antonína Sedláčka a jeho manželky Marianny, dcery Jana Přídala z Duban a jeho manželky Anny, roz. Laubalové. Byl třetím z pěti sourozenců. Mimo níže zmíněných mladších sester to byli starší bratr Ignác (*1831) a sestra Františka Romana (*1834). Protože za 3 dny po jeho narození následoval svátek sv. Ondřeje, při křtu v den narození obdržel ve farním kostele Narození Panny Marie v Dubanech jméno tohoto apoštola.

Po skončení triviální školy ve Vrbátkách, získal středoškolské vzdělání z části ještě ve věhlasném devítiletém piaristickém gymnáziu v Kroměříži. Pro 11letého chlapce pocházejícího z malé vsi, Kroměříž jako letní sídlo olomouckých biskupů a arcibiskupů nazývaná „hanácké Athény“, udělala velký dojem, a proto se pustil do usilovného studia. Naštěstí z Kroměříže do Štětovic není tak daleko, takže brzy vešlo v obci ve známost, že jednou budou mít rodáka panem farářem.

Na podzim r. 1861 byl přijat do arcibiskupského semináře v Olomouci a zahájil studia na bohoslovecké fakultě. Slavnostní vysvěcením 27letého jáhna Ondřeje proběhlo dne 5. 7. 1865 v metropolitním chrámu sv. Václava v Olomouci. P. Ondřej slavil své kněžské prvotiny v den Páně v Dubanech následující neděli.

První kněžské zkušenosti již od 8. 7. 1865 získával P. Sedláček jako kooperátor v chrámu Povýšení sv. Kříže v Prostějově. Už následující den pokřtil první dvě děti. Na pokyn metropolitě Bedřicha z Fürstenberka jej konzistoř po roce

přeložila do sídla tehdejšího děkanátu do farnosti Kralice n/H., bezprostředně sousedící se Sedláčkovým rodištěm, a proto od 9. 10. 1866 sloužil v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Od přelomu 1871/72 další necelý svůj kněžský rok prožil P. Sedláček v kostele sv. Mikuláše ve Fryštáku. Od června 1872 do srpna 1873 působil jako kaplan v poutní Štípkě s kostelem Narození Panny Marie (dnes součást Zlína). Vedle své pastorační práce vypomáhal jako duchovní otec v sousedícím klášteře Kongregace sester karmelitánek. Na přelomu let 1878 a 1879 následoval přesun do Kašavy, kde měl na starosti kostel sv. Kateřiny. V březnu 1879 se vrátil na Hanou. Dne 4. 3. 1879 se stal ve svých 41 letech po P. Böhmovi dvacátým farářem ve Vrahovicích. Faru převzal ve velmi špatném stavu. Proto musela být provedena v podstatě generální oprava celé budovy včetně interiérů, velmi podrobně popsána ve farní kronice. Ve volném čase P. Sedláček se zálibou rolničil.

P. Ondřej Sedláček předčasně a náhle skonal ve Vrahovicích dne 16. 8. 1891 v necelých 53 letech s diagnózou *Meningitis*. Hrobka je ihned vedle hrobu P. Josefa Střidy, blízko hlavního kříže hřbitova. Spolu s P. Ondřejem v ní spočinuly jeho matka Marie a svobodné rodné sestry Marie (*1840, †1889) a Terezie (*1841, †1917). Nechť jeho „pokorná duše dojde slávy“.

(Redakčně zkráceno)

- Václav Marek -

Dům č. 10, vlevo vedle domu rodiny Růčkových

Dům č. 10, pohled ze zahrady, foto z roku 1940. V té době v domě bydleli Anežka a Ladislav Indrák.

Významní rodáci našich obcí

Ing. Jiří Voith, OK3YY

Narodil se 28. 9. 1900 v obci Úsov v okrese Zábřeh. Vystudoval Vysoké učení technické v Brně, obor strojní a elektroinženýrský. Stal se profesorem na Střední průmyslové škole strojnické v Bratislavě, v současnosti je to SPŠS na Fajnorovom nábřeží.

Po vzniku Slovenské republiky v roce 1939 byl donucen přestěhovat se do obce Vrbátky na Moravě, kde jeho otec pracoval jako lékař. V letech 1946 až 1950 byl ředitelem Střední průmyslové školy strojírenské v Prostějově, pak se stal ředitelem Střední elektrotechnické průmyslové školy v Mohelnici. Po roce 1965 pracoval na Krajském pedagogickém ústavu v Olomouci. V roce 1968 mu vláda z rukou ministra školství prof. Jiřího Hájka udělila za dlouholetou záslužnou práci ve výchově a vzdělávání mládeže a za obětavou veřejnou činnost čestný titul Zasloužilý učitel.

Byl ženatý, měl syna a dceru. Dobře ovládal německý a částečně francouzský jazyk.

Vysílat začal v roce 1934 v Bratislavě na školní klubové stanici OK3PBR. Vlastní povolení pro vysílání obdržel 9. 8. 1935

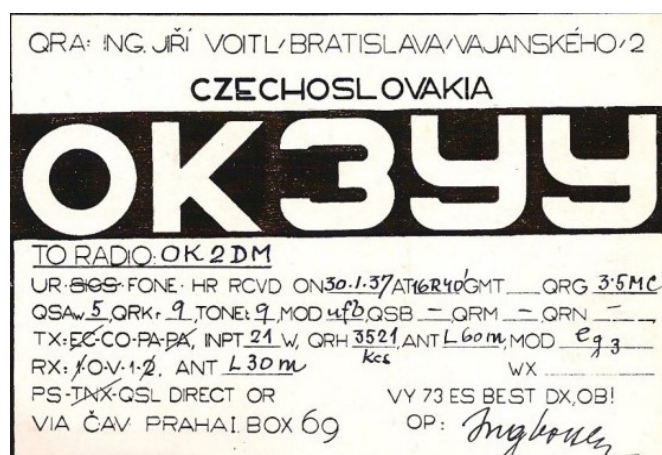
se značkou OK3YY. Vysílal pouze v pásmu 80 metrů s výkonem vysílače 30 wattů a anténou Zeppelin. Rád předváděl bratislavské veřejnosti amatérské spojení fonickým provozem.

Po válce si obnovil koncesi pro amatérské vysílání v roce 1946 se značkou OK2YY a stal se předsedou odbočky ČAV v Prostějově.

Po změně politického systému v Československu mu bylo povolení vysílat v roce 1949 zrušeno. Jeho celoživotní zálibou bylo umění, zejména výtvarné, tj. obrazy, grafika, ex libris a literatura. Měl rozsáhlou knihovnu, která obsahovala několik tisíc knih. Kromě uvedených zálib se věnoval šermu a motocyklovým závodům. Zúčastnil se silničních motocyklových vytrvalostních závodů na Targa Florio v sicilských horách, nedaleko Palerma.

Zemřel 28. 11. 1972, pochován je na hřbitově v Dubanech.

Převzato z článku „Předváleční amatéři vysílači v Československu“ uveřejněného v časopisu Praktická elektronika AR 4/2023

Ještě žiju

Transfuzní stanice žádná
nemá tolik krve zásobu
co vyteklo mi dnes zrána
z televizního programu
a já ještě žiju

Co bylo předražené včera
je dnes sleva
recese,
prý je to normální zcela
a já ještě žiju

Tlustý pán s rezavým psem
čeká v potlučeném BMW
před supermarketem
kultura za pět set
a já ještě žiju

Mezirezortní komise sbírá data
to máme štěstí
jsme z nejhoršího venku
vtipkuje táta
a já ještě žiju

Svobodné volby už máme
vlastně teď každý den
mezi zlem a zlem
co bylo, bylo ... však to známe
a já ještě žiju

Umačkali mi duši
na samosběru
nemohu tomu uvěřit
že já přesto
ještě žiju

Pablo Zahradník 2023

Co si myslíte o motorkářích?

Jsou to splašení blázni a dárci orgánů? Nebo jen obyčejní machýrci prohánějící se po silnici se zvednutým předním kolem? Ale kdeže. Absolutní většina motorkářů jsou kluci a holky milující volnost a svobodu, kterou jim motorka dává a kterou využívají k cestování a poznávání okolního světa.

A může to být cestování jen tak po okolí svého bydliště nebo za hranice naší vesnice, kraje, státu. Jeden takový motocestovatel bydlí u nás v ulici ve Štětovicích. Tak jsem si řekl, že ho zkusím vyzpovídat, co zajímavého zažil na svých toulkách a jaký asfalt mají v Polsku, na Balkáně nebo Ukrajině. A tak vybaven propiskou a poznámkovým blokem, jsem se vydal za motorkářem Ladou Cáskem pro jeho zážitky.

Tak Laďo, kde jsi byl letos?

Tento rok jsme vyjeli i s manželkou a dvěma dalšími motorkáři na cestu kolem Polska, přes poloostrov Hel, až k hranicím s Kaliningradskou oblastí.

Zažili jste cestou něco zajímavého?

V každém cizím kraji objevíš spoustu zajímavostí, které si vyfotíš a ve vzpomínkách se k nim vracíš. Letos mi však utkvělo v hlavě jedno setkání s místními lidmi v malé polské vesničce. Jak už to tak bývá, vzbudili jsme svým příjezdem trochu pozornosti. Netrvalo ani pár minut, když za námi přišel první místní domorodec, přátelský stařík. Odpovídali jsme na běžné otázky: „Odkud jsme? Kam jedeme? Jak dlouho jsme na cestě?“, když se na konci ulice objevil další místní občan. Onen stařík na něj do dále volal: „Pojď sem! Víš, kdo tohle to je? Víš kdo to je?“

Trasa letošního výletu do Polska

Byl jsem zaskočený a hlavou se mi v tu chvíli honily myšlenky, s kým si mě ten stařík mohl splést? Že by s nějakou celebritou? Je pravda, že jsem trochu podobný Richardu Geerovi. Ale že by až tak moc? Nebo ten stařík sleduje moje příspěvky na facebooku?

Proud těchto myšlenek ukončila až věta toho milého dědy: „To jsou Češi, oni ti nic nedají.“

A pak, jakoby nic, pokračoval v rozhovoru s námi. A tak jednou ze vzpomínek na letošní cestu bude právě tohle setkání, které si stále pamatuji. Skutečně jsme tak lakomý národ, že už si to o nás povídají i sousedi v Polsku? Neměl bych po vzoru středověkých objevitelů a kolonizátorů vozit s sebou i barevné korálky a rozdávat je na potkání, abych vylepšil image našeho národa?

Další zajímavostí, která se mi bude vybavovat z letošní cesty po Polsku, byla návštěva zbytků vojenského opevnění ze 2. světové války u obce Pniewo. Prohlídka spočívala ve 4 km dlouhé túře v podzemním tunelu. Bez osvětlení, pouze s jednou čelovkou vpředu a druhou vzadu na konci prohlídkové skupiny o 30 lidech. Průvodce celou cestu mluvil o vlaku, který tudy v době války dopravoval zásoby do jednotlivých částí pevnosti. Kdo měl to štěstí a byl dostatečně blízko průvodci, mohl tento výklad slyšet. O to více se pak těšil, že si na konci tunelu sedne na dobový vláček a vyjede na místě, odkud se do tunelu dostal.

Když jsme tedy došli na konec tunelu, toužili jsme (po tom) zastavit se, vyzout si motorkářské boty, které jsou sice pohodlné v sedle motocyklu, ale na túru v podzemí byste si je určitě nevybrali, a nechat se odvézt zpátky.

Průvodce nám pak s neskrývaným nadšením ukazoval koleje a vysvětloval, kolik kilometrů vedou doleva a kolik kilometrů vedou doprava. Zeptal jsem se, kdy přijede ten vlak, kterým pojedeme zpátky. Průvodce se začal smát a plácát mě po ramenu. Z jeho slov, že jsem veselá kopa, jsem pochopil, že jediná cesta odsud zpět vede trasou, kudy jsme přišli. Polilo mě horko, když jsem si představil, jak to budu muset říct manželce Věrce. Posledních 30 minut chůze tunelem pro ni byla vidina svezení vláčkem jedinou motivací, proč pokračovat dál. A teď, nic. Otočit a jdeme zpátky.

Myslím, že tunelem ještě dlouho po našem odchodu rezonovaly nadávky, kterými Věrka nešetřila. Jestli patřily mně nebo provozovateli této atrakce, jsem se raději neptal.

Kdybys měl porovnat rozdíl mezi cestováním v Polsku a na jih od nás na Balkáně. Kde to bylo lepší?

Všude jsou lidé dobří nebo zlí a cesty rovné nebo rozbité. Důležité ale je zbavit se předsudků a vnímat a užívat si okolí

a krajinu kolem sebe bez obav a smyšleného strachu. Uvědomil jsem si to při jedné z našich cest přes Albánii.

Tehdy jsem jel se svým partákem Trajdalem. Zastavili jsme v malé vesničce u tamního marketu spojeného s hospodou. Ještě než jsme sundali přilby z hlavy, cítil jsem pohledy místních štamgastů, jak si nás prohlížejí. Jako supi, když zacítí mršinu.

Díky našim médiím, v nichž se většinou o Albánii mluvilo ve spojení s mafií a zločineckými gangy, jsem nervózně přeshlapoval kolem našich strojů a netrpělivě čekal na Trajdala, až se vrátí z obchodu. V poledním žáru se pohledy místních štamgastů neustále ubírali k našim mašinám a ke mně. Když si pak mezi sebou začali něco povídat, představoval jsem si, jak si rozdělují, kdo si vezme moji mašinu a kdo Trajdalovu.

Trajdal pořád nikde. Tak ten už to má asi za sebou. Už jsem se smířoval s tím, že se odsud nedostaneme živí, když z obchodu vyšel usměvavý Trajdal. Cože? On žije? Tak nekecat, nasedat a rychle odsud.

Večer jsme pak zastavili u jedné chalupy, kde jsme chtěli přenocovat. Paní domácí byla až podezřele milá a laskavým hlasem se nás vyptávala: Kolik nás je? Máme doma rodinu? Jede za námi někdo další? Opět jsem si vzpomněl na příběhy z dob jugoslávské války o nelegálním obchodu s orgány. Ta baba nás chce zamordovat. Je to jasný. Sbírá si informace, aby eliminovala riziko odhalení. Celou noc jsem pak spal s otevřenýma očima.

Ráno nás pak paní domácí přivítala bohatou snídaní, jídla a pití, co hrdlo ráčí. A to všechno zadarmo. Jenom, abychom řekli všem svým známým a kamarádům, aby se tu taky stavili. Prostě abychom jí udělali takovou malou marketingovou službičku.

No a tak jsem si to uvědomil, jak dalece na nás působí naše předsudky. Jak moc nás ovlivňují naše představy o hrozném světě, který vlastně není vůbec hrozný. To si ho jen my sami tvoříme ve své hlavě. Vždyť i v našich vesničkách se dívají na motorkáře jako na příjemné rozptýlení v nudě všedních dnů. Vždycky na sebe přitáhneme pozornost. Je jedno, jestli je to v Dolní Lhotě v jižních Čechách nebo tady v Albánii. Vždyť ti místní se na nás vlastně dívají s úplně stejnými pohledy.

A ta milá paní si vlastně jen zjišťovala, jestli má připravit další postel a nakoupit další jídlo pro případné další členy naší výpravy. Nechtěla moji motorku ani moje ledviny. A za ten studený pot na mých zádech může jen a pouze můj neoprávněný strach způsobený předsudky, které si s sebou vezu z domova. Tohle je lekce, kterou mi dala Albánie. Jsou tu milí a hodní lidé. Jako všude jinde.

Jo a taky jsou zde svérázné dálnice. Není výjimkou, že na dálnici potkáš povoz tažený oslem nebo pasáka koz, jak ve tvém pruhu v protisměru žene své stádo na pastvu.

Setkáš se tu i se zajímavým využitím silničních prvků, jako jsou kruhové objezdy.

„Hustý provoz na albánské silnici“

A to je on. Laďa!

Není žádnou výjimkou, když na kruhovém objezdu prodává místní zemědělec své produkty. Stačí jen zastavit, koupit pár melounů, jablek nebo trochu medu. Prostě minimarket uprostřed dálnice. Krajina svérázná, ale krásná.

Za rozhovor děkuje Pavel Novotný

Co je nového u nás ve Volňásku?

Od září vznikla nová pracovní pozice na obci – koordinátorka pro kulturu. Jde o naši vedoucí Zuzku Stolarikovou, která vede kroužky pro nejmenší a s hlavní vedoucí spolupracovala akce pořádané centrem už předtím. Z toho důvodu nedošlo k výrazným změnám, naopak spolupráce se prohloubila a otevřela dveře novým nápadům. Tím prvním byla nová akce Uspávání broučků.

Tak jako vloni některé kroužky i vedoucí přibyli i ubyli, takže i letos se můžeme pochlubit pestrou nabídkou. Vznikl nový kroužek Mladý technik, který je zaměřen především pro kluky. Ten tu opravdu chyběl. Vedoucí Petr Kulhánek a Vašek Nikl v něm s kluky pájí stavebnice a zabývají se vědou elektrotechniky. Jsme rádi, že byl hned kapacitně naplněn. Další novinkou je Kruháč s vedoucí Eliškou Pánkovou, který probíhá v dubanské sokolovně. Kruháč je zaměřen na cvičení s vlastním tělem a dětskou obratnost. Nově letos máme i kroužek Dramaťák pro nejmenší děti. V tomhle kroužku děti prostřednictvím hry rozvíjí svůj hlasový a pohybový projev. Vedoucí Maruška Slavovová letos obměnila v kroužku styl tance a pustila se s holkami do břišních tanců. Po roční pauze se nám vrátil folklorní kroužek s Jitkou Šálkovou, ve kterém se děti učí nejrůznější básničky, tanečky a tradice. Díky Jitce

vznikl i další nový kroužek s názvem Hanácká muzička. Je určen pro všechny děti s ukončeným 1. ročníkem hry na hudební nástroj.

Pod vedením Zuzany Blahunkové se nacvičují písně, se kterými pak děti vystoupí na hanáckých přehlídkách a folklorních festivalech.

Za zmínku ještě stojí naše tábory. Letos jsme pořádali tři příměstské pro 60 dětí, pobytový volejbalový pro 15 dětí a po roční pauze i pobytový tábor s Mirkou Hamplovou, bývalou vedoucí Volňásku. Ač se tábor kapacitně nenaplnil tak, jak jsme si přáli, doufáme, že se nám podaří jej uskutečnit i další prázdniny.

Co se týče akcí pořádaných Volňáskem, snažíme se pokračovat ve všech, které děti dobře znají a jsou oblíbené. Úspěch přespávaček pokračuje a tomu jsme moc rádi. Do konce roku se uskutečnil Halloween, přednáška cestovatelská i pro maminky, výroba adventních věnců i Ježíškova dílnička.

A co rok 2024? Volňásek bude slavit už své 20. narozeniny. To si žádá oslavu, no ne? Určitě se máte na co těšit.

Teď už nás ale čekají Vánoce. Jménem svým i celého kolektivu našich vedoucích Vám přeji, ať jsou šťastné a pohodové.

Iveta Rohovská, vedoucí CVČ

CVČ VOLŇÁSEK VRBÁTKY					
rozvrh zájmových kroužků na školní rok 2023/2024					
PONDĚLÍ		BAREVNÝ VOLEJBAL 14:00 - 15:15 SOKOLOVNA DUBANY	DRAMAŤÁK 15:30 - 16:30 CVČ VOLŇÁSEK	MLADÝ TECHNIK 16:30 - 18:00 CVČ VRBÁTKY	KRUHÁČ 17:30 - 18:30 SOKOLOVNA DUBANY
					JÓGA 18:00 - 20:00 CVČ VOLŇÁSEK
ÚTERÝ	MIMI KLUB 8:30 - 10:00 CVČ VOLŇÁSEK	BROUČCI 10:00 - 11:30 CVČ VOLŇÁSEK	MINI ŠIKULKOVÉ 15:00 - 16:00 CVČ VOLŇÁSEK	ŠIKULKOVÉ 16:00 - 17:30 CVČ VOLŇÁSEK	
STŘEDA		FLÉTNÁ 13:30 - 15:00 CVČ VOLŇÁSEK	TANEC HROU 15:30 - 16:30 CVČ VOLŇÁSEK		
			FOLKLORNÍ KROUŽEK 14:30 - 15:30 SOKOLOVNA DUBANY		
ČTVRTEK			ČTENÁŘSKÝ KLUB 15:00 - 16:00 CVČ VOLŇÁSEK	BŘIŠNÍ TANCE 16:00 - 17:30 CVČ VOLŇÁSEK	
			VOLEJBAL 15:30 - 17:00 SPORTOVNÍ HALA VRBÁTKY		
PÁTEK		DOPolední HERNÍČKA 10:00 - 11:30 CVČ VOLŇÁSEK		HANÁCKÁ MUZIČKA 16:00 - 17:00 CVČ VOLŇÁSEK	NÁBOŽENSTVÍ 18:00 - 20:00 CVČ VOLŇÁSEK
MAMINKY S DĚTI DĚTI Z MŠ DĚTI 1. STUPEŇ DĚTI 2. STUPEŇ DĚTI ZE ZŠ Dospělí					

Šamanovka

Některé místní skutečnosti a některá tradiční pojmenování jsou dnes už téměř zapomenuta nebo známá a povědomá jen pamětníkům. I v minulosti jsme se o některých z nich zmínili a snažili je připomenout. Budeme tak pokračovat i v budoucu.

Traduje se, že nad Smržicemi, v nejvyšším bodě, kde je nyní vodojem, někde mezi Držovicemi a Smržicemi byla osada Šamanov. Po dlouhé roky, většinou na jaře nebo počátkem léta, odtud tekla náplavová voda směrem k Vrbátkám. Té se říkalo a říká Šamanovka. Pamětníci vzpomínají, že se objevovala zejména během dvaceti let po 2. světové válce.

Je zajímavé, že povodně přišly většinou až po zimě. Spustily je několikadenní deště, které v té době nebyly nic výjimečného. Někdy záplavy skončily na poli, jindy pokračovaly mostem pod silnicí vedoucí z Vrbátek do Duban. Tomuto místu se dodnes říká Kalné mostky. Nyní je zcela opraveno a je zde vybudována signalizace, která upozorňuje povodňový dispečink na případnou velkou vodu.

Pokud byla Šamanovka opravdu velká, zaplavila voda i část školní zahrady a skoro celou zahradu Konečných. Několikrát se stalo, že kanálové vpusti nestačily pobrat všechnu vodu. Pak tekla Šamanovka na křižovatku u sochy Panny Marie a dolů až do potoka na Plavisku. Lidé v postižených ulicích utěšovali dveře a vrata proti vodě. Tehdy často i hnojem. Pamětníci vzpomínají, že děti od plaviska se nedostaly ani do školy.

Časem se postupně u nás změnilo celkové podnebí. Deště je mnohem méně a ani není tak vydatný. Také zemědělská činnost je jiná. Poslední velká Šamanovka tekla v lednu roku 2004. Tu dokumentují přiložené fotografie.

- redakce -

Poznáte?

... co je to za dům
na historické fotografii?

Odpověď na straně 20.

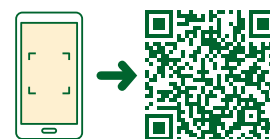
Chtěli byste nahlédnout do digitálních kronik našich obcí?

Možná jste ani netušili, že postupně dochází k digitalizaci okresního archivu. Naše obec spadá pod Státní okresní archiv v Prostějově, resp. Zemský archiv v Opavě. A právě Zemský archiv v Opavě komukoli nabízí možnost nahlédnout do historických dokumentů z pohodlí domova.

Zajímá Vás historie Vrbátek, Štětovic či Duban? Brouzdat můžete mezi fotografiemi, třídními výkazy, pozemkovými knihami, mapami a plány či inventárními záznamy. Ačkoli ještě není zdigitalizováno vše a některé záznamy nemají zatím své přílohy, je tu jedno odvětví, které je naskenované v celém svém obsahu. Jsou to kroniky všech našich obcí. Vrbátky mapují školní kroniky od roku 1887 do 1953 a obecní kroniky

od 1922 do 1995. Štětovice jsou zmíněny v kronikách školních v letech 1886 až 1974 a obecních od 1795 do 1998. Dubany zahrnují školní kroniky od 1884 do 1974 a obecní v letech 1865 až 1975. Takže během dlouhých zimních večerů máte určitě o zábavu a počení o naší historii postaráno.

Digitální archiv naleznete na odkaze:
<https://digi.archives.cz/da/index4Clear.jsp>

The screenshot shows the homepage of the 'Digitální archiv Zemského archivu v Opavě'. It features a search bar at the top with the text 'Zadejte hledaný výraz, zvolte výběrové podmínky a klikněte na tlačítko Vyhledat ...'. Below the search bar is a grid of icons representing different types of documents and media. On the left, there is a section with a coat of arms and text about the archive's mission. At the bottom, there is a news ticker with the date '24. 3. 2023' and a message about indexing.

Z dopisů čtenářů...

Vážená redakce, chci se Vám svěřit s příběhem jak z televizních Bakalářů. Bohužel bez šťastného konce.

Jsmo, jak se říká, mladá rodina. Manžel jezdí s kamionem, já jsem v domácnosti a starám se o dvě dcerky. Ta starší už chodí na základku. Aby děti byly více v přírodě, mimo ruch města, přestěhovali jsme se nedávno sem do domku po tetě.

Ale ouha. Sousedé mají velkého starého psa Rona. A ten, když sousedé nejsou doma, což je bohužel velmi často, neustále štěká a vyje. Asi teskní. A to zvláště v noci. Už mnohokrát přišly dcerky za mnou, že ten pes zase štěká, že nemohou spát. Dcerky mají totiž pokojík směrem do dvora, a tak mají štěkání a vytí z první ruky.

Starší dcera chodí do školy nevyspaná a unavená. Manžel je bohužel často na cestách, takže je to všechno na mně. Když jsem jednou zastihla souseda, odsekl mi, že psi prostě štěkají a že si na to máme zvyknout. A tak tedy večer v pokojích nevětráme a čekáme, kdy sousedé přijedou z dovolené či výletu, kdy bude zase trochu klid.

Kamarádka mi na to říká, že my máme psa, ale oni zase sousedovic kohouta. Ten prý kokrhá neustále. Ne že bychom neměli rádi zvířata. Ale pokud si je pořídíte, ať neobtěžují prosím ostatní obyvatele a to nejen svými exkrementy.

Autorka příspěvku nechce být jmenována, ale redakci je známa.

Řešení kvízu ze str. 19 : Jedná se o rohový dům na začátku uličky vedle základní školy. Na fotce je ještě jako obchod paní Petrželové. Později zde bydlela paní Pazderová. Dnes je dům často nazýván Havlíčkovo.

Haló, haló... hlásí rozhlas!

Lidé se sbíhají ze vrat, hlavy vytahují z oken a ptají se jeden druhého, co že to hlásí?

„Všichni občané bez rozdílu pohlaví se vyzývají, aby přišli chytat medvěda, který se zatoulal do obce někde z polí.“

Mnozí lidé se diví, že to není ani možné. Druzí zase, proč by ne, když se má u nás kde schovat. Ti, co se divili: „No vždyť lebedu nežerou.“ Ti druzí zase: „Šak se pustí do lidí.“

No, moc mudrování a práce nikde, jak už to bývá. Žádný se k honbě neměl. Strachu plná dědina, zvlášť u těch nejmladších a u těch dorostlých ještě větší, a proto ani nepřišli.

A jako vždycky – zase ti hasiči (ve staré řeči). V nové a moderní době – požárníci. Seběhlo se asi osm požárníků, udýchaných – no, jako o poplachu požáru. V debatě se bručelo, že je nás málo a že toho medvěda asi nezmožem. A ten největší požárník, co má vždycky při něčem takovém krapě potu na čele, rázně zabral. „Tak sakra pudem nebo nepudem, deť se přeci nenecháme sežrat.“

Tak se na toho medvěda šlo a brzo ho taky měli. Proto se požárníci museli pochlubit celé dědině svou odvahou, a proto

přemoženého a zkroceného medvěda s těžkým řetazem vodili po dědině od stavení ke stavení.

A aby to bylo efektnější, tak se použilo masek a harmoniky. A ten medvědisko to bylo hovadisko. Musel chodit po zadních nohách. Na tom měl zásluhu jen krotitel, co ho měl na tom řetězu. Ten krotitel měl tlapy, tělo širší než delší a jak šeredně bručel. Jenže z toho hrozného čumáku mu něco teklo, a proto ho občané museli dolejšat, aby nevytekl.

No dlouho stejně nevydržel, jen do večera a pak padl. Byl střelený. A ten nejpevnější, co toho medvěda ovládl a po dědině vodil, byl už tak ucaplovaný, že šel za medvědem. Další účastníci jakž takž vydrželi do večera na pochovávaní basy. Večer se slavnostně tančilo na „Vémole“, kde přišlo také dost masek. Účastníci honby za medvědem byli rádi, že pochovávaní basy se dočkalo konce, a šli do peřin.

Do dnešního dne zůstala jen vzpomínka s nadějí, že na příští rok už těch medvědů a bůh ví jaké ještě zvěře bude více.

Převzato z hasičské kroniky našich obcí z roku 1955

Masopust v našich obcích dříve a dnes

Co znamenají sondy v polích před Dubanami?

Když projíždíme od Duban směr na Olšany, vidíme v polích již několik let červeno-modré sondy. Mnozí z nás se jistě ptají, co to vlastně je a co to pro nás znamená? Jelikož tuto záležitost nejvíce řeší starosta Olšan RNDr. Milan Elfmark, obrátili jsme se s dotazy přímo na něj.

Pane starosto, můžete nám laikům vysvětlit, o co se jedná?

Jde o sanační vrty o hloubce 30 m, které slouží k aplikaci syrovátky do podzemní vody, a monitorovací vrty pro zjištění účinnosti sanační technologie podzemní vody v lokalitě Olšany – Hablov – Dubany – Vrbátky. Tyto vrty jsou situovány do pěti linií a vytvářejí tak reaktivní bariéry, které mají za úkol „čistit“ podzemní vody. Do sanačních vrtů je pod tlakem aplikována syrovátka a minerální hnojivo MgO, které pomáhají odbourávat škodlivé chemické látky na nerizikové produkty. V dubnu 2020 byla provedena první aplikace syrovátky do horninového prostředí, přičemž režim aplikace probíhal ve dvouměsíčních intervalech.

Jak vůbec došlo k tomuto znečištění?

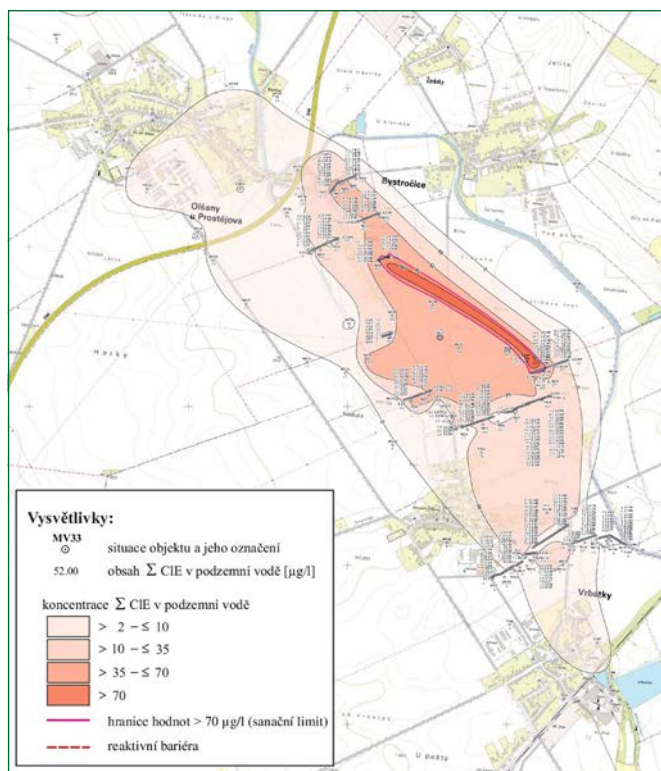
Původ znečištění chlorovanými uhlovodíky přímo souvisí s výrobní činností předchozího majitele v areálu společnosti Sigma Lutín (cca 1,7 km severozápadně od Olšan). Tyto zdraví škodlivé chemikálie byly v technologickém procesu cca od 60.-70. let do konce roku 1992 používány jako odmašťovadla. Docházelo ke znečišťování prostředí, a to nejen díky technologickému postupu, ale i nevhodnou manipulací a způsobem skladování a nakládáním se vzniklým odpadem. Z ohniska znečištění se poté kontaminace šířila ve směru proudění podzemní vody, tj. jihovýchodním směrem. Následně zasáhly obce Olšany, Hablov a Dubany.

Byl viník potrestán?

Kdo je vlastně viník? Neexistující národní podnik?

Co vše se zatím pro odstranění znečištění udělalo?

Na odstranění staré ekologické zátěže se pracuje od poloviny devadesátých let minulého století. Likvidace probíhala nejdříve ze zdrojů Ministerstva financí ČR. Nejprve byla provedena likvidace skládky odpadních materiálů z n.p. Sigma, následně firma Vodní zdroje Holešov prováděla metodou provzdušňování

sanaci podzemní vody v lokalitě mezi obcemi Lutín a Olšany. Po privatizaci Sigmy Lutín veškeré sanační práce ustaly. V roce 2008 byla požádána naše obec Olšany krajským úřadem, aby zahájila průzkum předmětné lokality. Cílem tohoto průzkumu bylo zjištění rozsahu a koncentrace zamoření podzemní vody. V roce 2012 byla vypracována zpráva, která hodnotila rizika spojená s touto ekologickou zátěží. Výsledkem projektu také bylo ověření nejvhodnější sanační technologie. Délka celkového sanačního zásahu se v tomto projektu odhadovala na 15 let. Mrzí mne, že se nám nepodařilo ihned navázat na etapu dokončení průzkumu sanačními pracemi, ale zajistit finanční prostředky na realizaci první etapy nebylo vůbec jednoduché. Zvláště pokud jde o finanční prostředky potřebné na spolufinancování projektu. Prvních pět let již proběhlo v I. etapě (ukončena v dubnu 2023, z toho sanační práce probíhaly 3 roky). Během I. etapy byla snížena kontaminace o 39% a profinancováno celkově 175,2 miliónů Kč. Ze zdrojů EU bylo poskytnuto necelých 149,5 mil. Kč, Olomoucký kraj přispěl částkou 19,5 mil., město Prostějov částkou 2 mil. Kč, obec Vrbátky částkou 1 mil. Kč a obec Olšany u Prostějova přispěla částkou 3,2 mil. Kč.

Jak velkou plochu znečištění zasáhlo?

Ohnisko znečištění se postupně posouvalo a v roce 2012 kontaminační mrak zasáhl severozápadní okraj Duban. Po roce 2012 měl kontaminační mrak cca eliptický tvar a táhl se od Olšan přes Hablov a zasahoval větší část obce Dubany.

Máme se obávat o svoje zdraví? Je možné, že kontaminace zasáhla rodinné studny?

Z výsledků monitorovací zprávy vyplývá, že využívání podzemní vody i jen jako vody užitkové na mytí nebo

sprchování představuje zdravotní riziko. Ohroženou cílovou skupinou jsou osoby žijící v obcích Olšany, Hablov, Dubany a jímací území k vodárenskému odběru – Dubany a Hrdibořice, včetně zdrojů pitné vody pro ZD Vrbátky a Cukrovaru Vrbátky.

Jak dlouho potrvá, než dojde k vyčištění, a je možné vůbec vše vyčistit?

I přes částečnou dekontaminaci v rámci I. etapy trvá stav překročení hodnot znečištění pro pitnou vodu u vinylchloridu, trichlorethylenu, tetrachlorethylenu a v případě vinylchloridu a cis-1,2-DCE překračují i hodnoty sanačních limitů. Nadále je využití podzemní vody prokazatelně škodlivé zdraví.

Abychom dostali škodliviny mimo rizikové hodnoty a abychom předešli ohrožení objektů pro jímání pitné vody – tedy

Cukrovar (předpoklad kontaminace v následujících 5 letech), ZD Vrbátky, jímací území pitné vody Dubany (předpokládaná kontaminace do 10 let), jímací území Hrdibořice (kontaminace za cca 100 let), připravuje se navazující II. etapa dekontaminace. Byl vypracován pokračující projekt, podána žádost do Operačního programu životní prostředí. V současné době probíhá veřejná zakázka na realizaci sanačních prací. V případě, že náš projekt bude podpořen z evropských finančních zdrojů, bude nutné zajistit finanční zdroje na spolufinancování projektu ve výši 15% celkových užitelných nákladů, což představuje částku okolo 22 mil. Kč, tedy přibližně 4,4 mil. Kč ročně.

Doufáme, že se v následné etapě dekontaminace podaří dostat hladiny škodlivin do parametrů, které nebudou ohrožovat zdraví našich občanů.

Děkujeme za rozhovor

- redakce -

Ve Vrbátkách máme novou knihovnu

Dne 18. 9. byla, téměř po tři čtvrtě roce, otevřena knihovna ve Vrbátkách.

Důvodem uzavření byla celková rekonstrukce. Kdo znal knihovnu před a nyní, ví, že zde nezůstal „kámen na kameni“. Úpravy se týkaly výmalby, podlah, elektroinstalace a kompletně nového nábytku. Financování bylo z části zaštitěno dotací z EU, zbytek byl čerpán z obecního rozpočtu.

V minulém roce opět vzrostl počet čtenářů, zejména těch nejmladších. I proto byl dětskému oddělení věnován větší prostor a je upraveno tak, aby se zde děti cítily dobře.

Pro zajímavost přikládám statistiku návštěvnosti v minulých letech.

Co teď a co potom?

V následujícím roce se budu snažit i nadále sledovat všechny knižní novinky, aby moji čtenáři byli spokojeni.

Jelikož prostory ani obecní rozpočet nejsou nafukovací a nemůžeme zakoupit všechno, co vyjde, navštěvuji od září 1x týdně Městskou knihovnu v Prostějově, kde vyzvedávám knihy, o něž máme zájem, ale nejsou v našem knižním fondu.

	2020	2021	2022
Registrovaní čtenáři	26	53	61
Z toho čtenáři do 15 let	2	15	23
Počet návštěvníků	188	314	558
Výpůjčky celkem	738	1022	1593
Výpůjčky děti	11	209	409

A ty, kteří k nám ještě nezavítali, tímto srdečně zvou. Když si nevyberete nic, co by vás zaujalo, můžete si dát aspoň kávu. Třeba se i postupně dopracujeme k tomu, co by vás bavilo číst. Řídím se totiž heslem „Pokud neradi čtete, nenašli jste tu správnou knihu“.

Otevřeno máme každé pondělí 17.00–19.30 a čtvrtek 8.30–11.30.

Do následujícího roku bych chtěla všem obyvatelům popřát asi to nejdůležitější – pevné zdraví a pozitivní mysl.

Věřím, že se budeme i nadále potkávat nejen v knihovně, ale i na akcích, pořádaných obcí Vrbátky.

Zuzana Stolariková, knihovnice

Snížení energetické náročnosti veřejných budov v obci Vrbátky

Jistě jste zaznamenali tzv. „solární boom“, který odstartovala energetická krize při začátku války na Ukrajině. Spouště domácnostem, ale i veřejným subjektům skokově zdrazila elektrická energie a přinutila všechny přemýšlet o úsporách. Jako obec nás tento problém také postihl a přinutil přemýšlet, co dál. Struktura našich objektů není úplně nakloněna významnému šetření elektrické energie. ČOV, školy, vývažovna – tyto budovy jsou energeticky náročné, už ze své podstaty (chod čerpadel na ČOV, příprava pokrmů ve vývažovně, běžný provoz ve školních budovách). Hledala se alternativa úspor. Snižme spotřebu elektrické energie ze sítě instalací FVE na obecní budovy a tím dlouhodobě snížíme náklady na elektrickou energii. Této myšlence dosti napomohl vypsaný dotační program s podporou až 75 % nákladů na pořízení FVE s akumulací možností využít dotace na nutné opravy střech dotčených instalací FVE. Po krátké a věcné debatě zastupitelů bylo rozhodnuto, že podnikneme další kroky k prověření, zda jsou naše úvahy stran instalace FVE reálné.

Studie

Prvním krokem bylo zajištění studie a uspořádání myšlenek, na které objekty budeme FVE instalovat. Po delší debatě se jako nejvhodnější objekty zvolily – střecha ZŠ Vrbátky, střecha MŠ Vrbátky, střecha ČOV Štětovice. Tyto vybrané objekty se stanou výrobnami. Dále se v rámci studie začal formulovat projekt společné energetiky – součástí vypsaného dotačního programu je množnost do dalších vybraných objektů umístit chytré měření, které v budoucnu umožní řídit aktuální spotřebu elektrické energie těchto objektů.

Vytvořená studie následně slouží, jako hlavní podklad pro další rozhodování o realizaci FVE – návratnost, proveditelnost, využití vyrobené elektrické energie a technické možnosti celé akce.

Projekt

Výsledky studie přišly zastupitelům zajímavé. Plusy vlastní FVE, zejména dlouhodobá úspora finančních nákladů na elektrickou energii, převážily nad mínusy v podobě estetického a technického zásahu do dotčených budov. Rozhodnutí bylo poměrně jednoduché, navážeme na studii a posuneme náš záměr do projektové části. V prvním kroku projektové části se zažádalo o tzv. rezervovaný příkon v síti – tím je zajištěno, že máme v distribuční síti kapacitu pro připojení našich elektráren. Tento krok, až na malou korekci, dopadl dobře a můžeme pokračovat v našem záměru. Celý projekt se nese v duchu uplatnění dotací, tudíž v průběhu celého projektování padaly otázky pro příslušný dotační úřad. Výsledkem bylo kladné stanovisko a písemné zaručení dotací při dodržení předloženého projektu FVE. Skvělá zpráva, která nás potěšila. Nedílnou součástí projektové dokumentace je i statické posouzení střech a zpracované požárně bezpečnostní řešení objektů s instalovanou FVE. Stavíme sice elektrárny, které nejdou do stavebního povolení, ale jednomyslně jsme se shodli, že stran bezpečnosti nebudeme dělat žádné ústupky.

Technická data plánovaných výroben

První elektrárnu plánujeme na střechu MŠ Vrbátky – 49,68 kWp + akumulace 46,4 kWh. Očekávaná výroba této elektrárny je **47 300 kWh/rok**.

Druhá elektrárna je na střechu ZŠ Vrbátky – 26,9 kWp + akumulace 23,2 kWh. Očekávaná výroba této elektrárny je **29 500 kWh/rok**.

Třetí elektrárna na střechu ČOV Štětovice – 23,46 + akumulace 23,2 kWh. Očekávaná výroba této elektrárny je cca **23 500 kWh/rok**.

Možnosti nakládání s vyrobenou elektřinou

Možností nakládání s vyrobenou elektřinou je více. V první řadě je přímá spotřeba v daném objektu. Ta se dá podpořit v rámci úpravy topného systému na přitápění zejména v jarních a podzimních měsících. Další využití bychom rádi našli v rámci komunitní energetiky, kdy v rámci organizace může výrobní zásobovat další objekty a platí se

jen distribuční složka ceny elektřiny. Tato problematika se stále řeší v nejvyšší politice. Doufejme, že bude brzy uvede do praxe. V neposlední řadě je možný prodej přebytků za smlouvanou cenu.

Cenová politika celé akce

Dle modelového návrhu, kde se počítalo s cenou 6 Kč/kWh včetně distribuční části ceny, se návratnost celé akce pohybuje někde okolo 6 let. Návratnost se samozřejmě mění v závislosti na aktuální ceně elektrické energie. Pokud by cena elektrické energie klesala, návratnost se prodlužuje. V momentě, kdy dojde ke zdražení elektrické energie, návratnost se zkracuje. Jako podporu návratnosti instalace FVE ještě berme v potaz, že jednou z položek dotace jsou i náklady na nutné úpravy střech, na které se FVE instaluje. Všechny tři střechy mají

svůj věk a jejich stav jsme nechali posoudit autorizovanému inženýrovi. Jeho posudky byly předloženy dotačnímu úřadu. Máme potvrzeno, že i tyto náklady na nutné opravy střech můžeme nárokovat v dotačním titulu.

Závěrem

V současné době finišují přípravy pro vypsání výběrového řízení na pořízení FVE. Doufejme, že vše dobře dopadne a od solární sezony 2024 již pojedeme na plný výkon. Pokud by se tento projekt osvědčil, jsme připraveni rozšířit výroby i na další obecní objekty.

Děkuji Vám za Váš čas a přeji mnoho slunečných dní v roce 2024.

Petr Kvapil, místostarosta obce

Nový obchod v obci

Když před 9 lety otevřeli vietnamští manželé v budově bývalého hostince „Na vémore“ obchod David – obchod s potravinami a smíšeným zbožím, všichni jsme byli zvědaví, jak se jim povede. Dnes je tento obchod již dobře etablovaný a těší se velké popularitě. Letos se paní majitelka Hong Nhan, které se neřekne jinak než Anička, rozhodla otevřít další obchod. Je hned přes silnici v prostorách bývalého obchodu Tep nebo jak se také říkalo „U Kubíčků“. Paní Aničky jsme se zeptali na pár věci.

Proč jste se rozhodli otevřít ve Vrbátkách další prodejnu?

V původní prodejně jsme postupně rozšiřovali sortiment. Z tohoto důvodu zde sice byla spousta věcí, ale prodej se stával nepřehledný a nepohodlný. Už delší dobu jsme přemýšleli, jak to řešit. Když se naskytla možnost koupit tento dům, šli jsme do toho. Kromě pohodlnějšího nakupování pro naše zákazníky tím řešíme i naše bydlení.

Jaký sortiment zboží zde nabízíte?

Sortiment je opravdu bohatý. Jde zejména o domácí potřeby, školní potřeby, dárkové zboží, papírnický, textil, náradí, barvy a laky a další. Prostě základní věci pro běžný život.

Název obchodu Trang je pro nás dost exotický. Co vlastně znamená?

Je to křestní jméno našeho prvního dítěte, mé dcery. Chtěli jsme původně něco jako Radost, Štěstí, Pohoda a tak. Trang je ve vietnamštině něco jako šťastný, oddaný a podobně.

Jakou zde máte otevírací dobu?

Máme otevřeno každý den v týdnu, stejně jako v prvním obchodě.

Není provozování dvou obchodů 7 dní v týdnu pro vás náročné?

Paní Anička se pousmála a bez rozmýšlení řekla: „Je.“

V obou obchodech máte, kromě prodeje zboží, i další služby. Které?

V prvním obchodě máme službu PPL Parcelshop, tedy výdej a příjem zásilek. V novém obchodě jsou obdobné služby Balíkovna a také konkurenční služba GLS Parcelshop a WE DO Point parcel shop. U nás je ta výhoda, že tyto služby jsou přístupné každý den v týdnu po celou pracovní dobu.

Tolik tedy naše otázky a odpovědi na ně. Závěrem rozhovoru paní Anička chtěla našim čtenářům něco vzkázat:

„Velké poděkování patří našim prodavačkám za jejich práci. Děkujeme vám všem lidem, všem zákazníkům za to, že nás podporujete. Bez vás bychom tu nebyli, nic nedokázali. Přejeme Vám všem hlavně hodně zdraví a spokojenosti.“

A my děkujeme paní Aničce za rozhovor.

- redakce -

Procházkový okruh ve Štětovicích je dokončen

Komise pro životní prostředí si dala za cíl smysluplně osazovat polní cesty v našich obcích. Ať už by se jednalo o cesty stávající či nově obnovené.

Loni jsme začali osazovat obnovenou polní cestu od Řezníčkovy aleje směrem k myslivně. A letos na jaře jsme chtěli tuto cestu dokončit. Po domluvě se ZD Vrbátky bylo nutno nakonec výsadbu rozdělit na dvě fáze, kdy se větší část mohla vysadit na jaře a menší část se dosazovala až v říjnu.

Na jarní brigádu přišel rekordní počet pomocníků, dětí i dospělých. Na podzimní výsadbu nás bylo sice podstatně méně, ale počasí nám vyšlo a tak jsme vše nakonec zvládli. Na podzim jsme současně dosadili i stromy a keře, které předchozí výsadbu nepřežily. Jak nás informoval pan zahradník Berčák, který nám zajišťuje především obalový materiál a při výsadbě pomáhá, je vždy nutné stromy zamulčovat např. slámou a osadit cestu trávou, aby měly více vláhy a větší šanci přežít.

Slámu ke stromkům následně pomohli roznosit deváťáci z naší ZŠ a se strojovým vysazením trávy pomohli místní zemědělci. Starší žáci pod dohledem učitelů a paní Zlatky Ronzové pomohli koncem jara i s osázením keřů podél stezky ze Štětovic k cukrovaru a na podzim dosázeli keře mezi stromovou výsadbu směrem k Rašce. Většinu keřů a stromků na letošní výsadbu darovala obci paní Zlatka Ronzová, za což jí patří velký dík.

Možná může přijít někomu zbytečné stále něco vysazovat či dosazovat, ale jak se my nyní budeme chovat k přírodě, tak se nám či spíše našim dětem jednou v budoucnu odvděčí.

Děkujeme všem, kdo nám pomáhají. Těšíme se, že budeme moci obohatit naši sice úrodnou, ale na stromy chudou Hanou o další výsadbu.

Za komisi pro životní prostředí

Jana Tajovská

Pozvání na vánoční mše

Blíží se konec 2023 roku. Vzpomínáme si, co jsme letos prožili, co se nám podařilo a kde jsme neuspěli. Vánoce, svátek narození Ježíše Krista, nám dávají pohled plný naděje do nového roku. Naděje, že se podaří překonat zlo a zvítězí láska. Pro nás a naše štěstí Boží Syn stal se člověkem. Všem farníkům a občanům přeji požehnané Vánoce a šťastný nový rok 2024.

- P. Leszek Rackowiak -

Přehled vánočních mší:

- **so 23. 12. 23** – 16.00 hod. mše sv. ze 4. neděle adventní, která připadá na 24. 12.
- **ne 24. 12. 23** – 21.15 hod. půlnoční – vigilie slavnosti Narození Páně
- **po 25. 12. 23** – 8.30 hod. slavnost Narození Páně – Boží hod vánoční
- **út 26. 12. 23** – 8.30 hod. svátek sv. Štěpána
- **ne 31. 12. 23** – 8.30 hod. svátek Svaté rodiny
- **po 1. 1. 24** – 8.30 hod. Nový rok – slavnost Panny Marie, Matky Boží

NAROZENÉ DĚTI

IX/2022 – VIII/2023

Václav Žilka
Vrbátky

Adam Svačina
Dubany

Richard Kulhaj
Vrbátky

Anežka Sváčková
Dubany

Fotografie dětí se pořizují na vítání občánků. Pokud se vítání občánků nemůžete zúčastnit a rádi byste fotografii svého miminka měli v Trianglu zveřejněnou, pošlete ji prosím na adresu: podatelna@vrбатыky.cz. Děkujeme. Další narozené děti, které se na vítání nedostavily: Karolína Brablecová, Emma Ťulpová.

Od října 2022 do října 2023 nás opustili:

Vrbátky

Miroslav Kubíček, 88 r.
Magdalena Pospíšilová, 67 r.
Anna Spurná, 91 r.
Hana Rozsivalová, 75 r.
Věra Krátká, 79 r.
Zdeněk Spurný, 92 r.
Vladimír Dostál, 57 r.

Alžběta Fitzová, 84 r.
Jaroslav Přecechtěl, 57 r.
Zdenka Vláčilová, 88 r.
Alois Švéda, 67 r.

Dubany

Jarmila Svobodová, 98 r.
Božena Kovářová, 90 r.

SOUTĚŽ ČASOPISU TRIANGL

Pro letošní rok jsme vyhlásili soutěž „Naše předzahrádka“. Na obecní úřad nám přišlo několik vašich fotografií. Pár pěkných a vtipných předzahrádek jsme také vyfotili při procházkách obcí. Ty nejzajímavější tu vidíte.

Pro příští číslo Trianglu se po čase vracíme k osvědčené **Fotografické soutěži**. Žádná kritéria nedáváme, téma může být libovolné. Samozřejmě při vyhodnocování vašich výtvorů větší šanci na úspěch mají ty fotografie, na kterých

je poznat, že jsou pořízeny v našich vesnicích. Vítězné dílko, kromě dalšího ocenění, bude titulní stránkou příštího čísla. Zde zase mají výhodu fotografie vyfocené tak zvané „na výšku“.

Fotografie posílejte prosím na známou mailovou adresu podatelna@vrbatky.cz a do předmětu zprávy uveďte „**Fotosoutěž**“.

Juříkovi, Vrbátky

Koudelkovi, Štětovice

Fedorovi, Vrbátky

Berkovi, Štětovice

Trefilovi, Vrbátky

p. Čížek, Štětovice

Zápecovi, Štětovice